

Bölüm 11

GÜRCİSTAN'DAKİ ÇEÇEN-KİSTLERDE DİASPORA KİMLİĞİ VE ANAYURT İLE İLİŞKİLERİ¹

Keisuke WAKIZAKA²

Giriş

1991 yılında Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği yani Sovyetler Birliği dağıldıktan sonraki gelişmeler, Gürcistan'ın kuzeydoğu kısmında yer alan Pankisi Vadisi'ndeki Çeçen-Kistleri kimlik dönüşüm sürecine itmiştir. Sovyetler Birliği döneminde Gürcü toplum ile Çeçen-Kistler arasında herhangi bir sıkıntı yaşanmamıştır. Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra 1990'lı yılların sonundan itibaren ise önemli kimlik dönüşümüne uğramış ve Gürcü siyasal ve toplumsal hayatından dışlanmaya başlamıştır. Bölgede Selefilik-Vahhabiliğin yayılması da bu süreci daha da hızlandırmış ve Gürcü toplumunun Çeçen-Kistler üzerindeki imajı önemli derecede olumsuzlaşmıştır. 2003'te Mihail Saakaşvili iktidara geldikten sonra onların Gürcistan'a entegrasyonu ilerlese de onların entegrasyon sürecindeki sıkıntıları henüz giderilmiş değildir. Akademik alanda Pankisi Vadisi'ndeki Çeçen-Kistler üzerindeki bazı çalışmalar mevcut olmasına rağmen, onların çoğu Pankisi Vadisi'ndeki Selefililiğin durumuna odaklanmışlardır. Pankisi'deki diaspora milliyetçiliği ve Gürcistan devleti arasındaki ilişkileri ele alan çalışma neredeyse hiç yoktur. Durum böyleyken bu çalışma, 1990'lı yıllardan sonra Pankisi'deki Çeçen-Kist toplumunda yükselen Çeçen diaspora milliyetçiliği ve bu milliyetçiliğin Çeçenistan-İnguşetya ve Gürcistan ile ilişkilerine odaklanacaktır.

Bu çalışma Pankisi'deki Çeçen-Kistlerin kimliğinde ortak tarihi travma, Rusya karşıtlığı ve “özgür bağımsız Çeçenistan” hayali gibi unsurların önemli rolü sebebiyle onların kendi kimliğini hem kültürel hem de siyasal diaspora kimliği olarak geliştirdiğini ve Gürcistan'ın buna göz yumduğunu ileri sürecektir.

¹ Bu çalışma, yazar tarafından 2019 yılında Doç. Dr. Işık Kuşçu Bonnenfant'ın danışmanlığının altında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne teslim edilen yazarın “Living as ‘North Caucasians in Georgia: Identity and Integration in Georgia among the Ossetian and Chechen-Kist Communities” başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

² Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, kwakizaka@gelisim.edu.tr

KAYNAKLAR

- 23 Tebervali Sabchota Rezhimis mier Checheni da Ingushi Kahlkhis Deportatsiis Dghea [23 Şubat Sovyet Rejimi Tarafından Gerçekleştirilen Çeçen-İnguş Halkının Sürgünü Günüdür]. (2017). (03/03/2018 tarihinde <https://radioway.ge/news/people/item/346-23-tebervali-sabchota-rezhimis-mier-checheni-da-ingushi-xalxis-deportaziis-dgea> adresinden ulaşılmıştır).
- 87 Tslis Eter Gumashvili's Dghiuli Pankisidan: Sakhlis Iqris Simdzime [87 Yaşındaki Eter Gumaşvili'nin Pankisi'den Günlüğü: Evden Gelen Ağırılık]. (2019). (21/03/2018 tarihinde <https://radioway.ge/news/people/item/381-87-xlis-eter-gumashvilis-dgiuri-pankisidan-saxlidan-aybris-simwime> adresinden ulaşılmıştır).
- As Tselitsadshi Ertkheil? [Yıldı Bir Defa!]. (2018). (10/04/2018 tarihinde <https://pankisi.ge/%E1%83%90%E1%83%A1-%E1%83%AC%E1%83%94%E1%83%9A%E1%83%98%E1%83%AC%E1%83%90%E1%83%93%E1%83%A8%E1%83%98-%E1%83%94%E1%83%A0%E1%83%97%E1%83%AE%E1%83%94%E1%83%9A/> adresinden ulaşılmıştır).
- Aydingün, A., Asker, A. & Üner A. (2016). Pankisi Vadisi'nde Kistler: Selefilik, Gelenekçilik, Kimlik ve Siyaset. A. Aydingün, A. Asker & A. Y. Şir (Ed.), *Gürcistan'daki Müslüman Toplulukları: Azınlık Hakları, Kimlik ve Siyaset* içinde (347-370). Ankara: AVİM.
- Chechnebis da Ingushebis Deportatsiis 74-e Tslitavi Tbilisshi Aginishneba [Çeçen-İnguş Sürgünü'nün 74. Yıldönümü Tiflis'te Anıldı]. (2018). (27/02/2018 tarihinde <https://radioway.ge/news/people/item/731-chechnebis-da-ingushebis-deportaziis-74-e-xlitavi-tbilisshi-aginishneba> adresinden ulaşılmıştır).
- Cherkesta Genotsidis 152 Tslitavi, Tbilisi-Anaklia Avto-Msvleloba [the 152nd Anniversary of Çerkes Soykırımı'nın 152. Yıldönümü, Tiflis-Anaklia Konvoyu]. (2016). (16/07/2016 tarihinde <https://pankisi.ge/%E1%83%A9%E1%83%94%E1%83%A0%E1%83%A5%E1%83%94%E1%83%96%E1%83%97%E1%83%90-%E1%83%92%E1%83%94%E1%83%9C%E1%83%9D%E1%83%AA%E1%83%98%E1%83%93%E1%83%98%E1%83%A1-152-%E1%83%AC%E1%83%9A%E1%83%98%E1%83%A1/> adresinden ulaşılmıştır).
- Kighladze, N., Gachechiladze, R. and Sanikidze, G. (2012). *Istoria 12* [Tarih 12. Sınıf]. Tbilisi: Bakur Sulakauri.
- Siprashvili, N. (2014). *Islamic revival in Georgian-Chechen border area* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). University of Bergen, Bergen.
- Tsulaia, I. (2011). To be Kist: Between Georgian and Chechen. V. Voronkov (Ed.), *Changing Identities: Armenia, Azerbaijan and Georgia* içinde (126-147). Tbilisi: Heinrich Böll Stiftung South Caucasus.